

Kitap Gölgesi

Fantazyaya sınırlarında dolanan bir roman:

Gezgin

Sevgi Saygı'nın ilk romanı "Gezgin" son sayfasına değin sürprizlerle dolu, sıradan kalıpların dışında, uzun süre akıldan çıkmayacak bir yapıt.

□ Mavisel YENER

Gezgin, 2004'te İletişim Yayınları'ndan çıktığında yolumuz kesişmemişti. Yeni baskısını ON8'den yapan kitapla bu kez buluşabildim ama ne sarsıcı bir buluşma! "Sarsıcı" sözcüğünü çok yakıştırdım bu romana. Son yıllarda okuduğum en iyi gençlik kitaplarından biri. "Gençlik kitabı" sözü Gezgin'in okur kitlesini sınırlamak olur belki de çünkü yetişkinlere de söyleyecek çok sözü var yapıtın.

1957'de İzmir'de doğan Sevgi Saygı, 1981'de Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümü'nü, 1985'te Dokuz Eylül Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema Televizyon Bölümü'nü bitirmiş. Aynı yıl Atif Yılmaz'ın filmlerinde yönetmen asistanı olarak çalışmaya başlamış, senaryo çalışmalarına katılmış. TRT İstanbul Radyosu'nun "Arkası Yarın" ve "Radyo Tiyatrosu" kuşakları için kaleme aldığı oyunların yanı sıra, tiyatro oyunları, televizyon dizisi senaryoları yazmış. Romanlarında polisiye türünü öne çıkaran yazar, gerçek ile rüya, anlatı ile fantazyaya sınırlarındaki kurgularıyla tanınıyor. Kahramanlarıyla ruhun ve geçmişin karanlıklarına dalmaktan hoşlanan Saygı'nın "Bebek" adlı öyküsü, Fantazyaya ve Bilimkurgu Sanatları Derneği'nin (FAB-SAD) düzenlediği Gio Ödülleri kapsamında 2013 Öykü Ödülü'nü kazanmış. Gezgin adlı romanı da kahramanının zihninin derinliklerine çağırıyor okuru.

Kafasının içindeki seslerden hiçbir yere kaçamaya çağını henüz keşfedememişken tanıyoruz gezgin ile. "Gezgin" diye çağırıyoruz onu çünkü romanda ad verilmiş, okur istediği adı koysun, ne fark eder?

YOLAĞIZLARI ÖNEMLİDİR!

Gezgin, çok sevdiği motosikletine atlayıp özgürlüğe doğru yol alıyor ilk sayfalarda. Onun saatle işi yok, zamanını günışığı ve dürtülerine göre ayarlıyor. Ana yollar pek de ilgilendirmiyor gezgini, davetkâr yan yollara sapıyor motosikletiyle. Kimi gezgin sokaklar, evler, katiller, kurbanlar, kentler, nehirlere, kulelere, kuyulara, insanlar, doğa ve hayvanlarla selamlayıp yoluna devam ediyor, kimisi de bu canavarlarla mücadeleye tutulup gitmesi gerektiğini unutuyor. Bakalım, her şeyin hikâyesini algılamaya çalışan bizim gezgin, hangisini seçecek.

Gezgin'in yolculuğu sırasında peşine düştüğü hikâyelerin bazılarında tanık oluyoruz, ne kadarını canı isterse o kadarını anlatıyor bize, bunu fark ediyoruz. Ondan nefret de edebiliriz, bizi sinirlendirebilir de âşık da olabiliriz bu yolculukta.

"Yolağızları önemlidir. Hikâyelerin ilk cümleleri gibi. Sonunu ele verenler vardır. Bazısı ortada sapıtır. Bunlar saçma sapan bir yola bağlanırlar, giriş noktasını unutturan bir çıkışla karşılaşsın. Kalakalırın" (s. 31). Romanın başlarında bize verilen ipucunu fark etmekte epey geçiceceğiz ve gezginin bize çoktan söylediği gibi kalakala-

cağız son sayfada.

Gezginin neden yola çıktığı, ne yapacağı, varmak istediği nokta hakkında hiçbir fikrimiz yok. Nasıl ki yol ona herhangi bir şeyi özlememeyi, beklememeyi, geleni olduğu gibi kabul etmeyi öğretti, okur da Gezgin'in sayfaları nereye götürürse oraya gideceğini bilmeli. Yolun bir hedef değil, yaşama biçimi olduğunu fark ettiğimiz anda, bireysel hedeflerimizi çoktan sorgulamaya başlıyoruz okurlar olarak.

olduğunu fark ettiğimiz anda, bireysel hedeflerimizi çoktan sorgulamaya başlıyoruz okurlar olarak.

YÜZLEŞMELERE DOĞRU...

Gezgin, kar fırtınası yüzünden uzun süre konaklamak zorunda kaldığı tuhaf köy evine bizi de davet ettiğindedir, onunla birlikte iç yolculuğumuza kanat çırpıyoruz, yüzleşmelere doğru yol alıyoruz aslında. Aklında sürekli "gitmek" varken zorunlu olarak kaldığı bu evde yaşadığı kısırlılığın duygusu hiç hoşuna gitmiyor elbette. Adsız gezginin orada yaptığı yazı yolculuğu, bu köy evinde karşılaştığı insanlar, kedi Şiva, yaşamın derinlikli boyutlarını keşif anlamına da geliyor. Tuhaf eve sürekli gidip gelen "terzi", bu mesleği kimden ödünç almıştır dersiniz? Gezgin'in geri dönüşlerle aktarılan kimi anıları kendisi tarafından "geçmişe yaptığı zıplamalı yolculuk" olarak adlandırılıyor. Bu bir kuantum sıçrayış mıdır yoksa da?

Gezgin, "kendi üzerinden akıp geçme hali"ni yaşarken birdenbire ne oluyor? Buna kendi de karar veremiyor: "Şimdi ben neyim? Gitmeyi dileyen, ama kalmak isteyen mi? Yoksa gitmekten korkup kalmayı dileyen mi?" (s. 239). Var oluşuna meydan okuyor kimi zaman, agresifleşiyor. Gezgin, bir korkak mı, yoksa da cesaretin ta kendisi mi? Gezgin, içsel uzayında yaşadığı binbir rengi okura da yansıtıyor. Bilinçaltına doğru yürünen bu yolda çarpıcı bir sessizlik ile çarpıcı gürültü aynı anda duyumsanıyor. Gezgin'in kedilerle olan iletişimi kitap boyunca dikkat çekiyor; tuhaf evde karşılaştığı kedi için neden "Şiva" adını seçmiş dersiniz?

Hepimiz hareket halindeyiz, bir yerlere gidiyor olmalıyız. Peki, nereye? Gittiğimiz yön kalbimize doğru olduğunda ilk yaşadığımız duygu yalnızlıktır, tıpkı Gezgin'in yaşadığı gibi. Artık hiç kimse yoktur orada, korkular yalar geçer bireyi. İşte o korkuları yaratan da zihindir. Gezgin'in korkularına, isyanlarına, kayboluşlarına tanık olurken gerçekte yüzleştiğimiz nedir?

Sevgi Saygı, vaaz veren, öğreten bir gençlik kitabı yazmamış. O, dönüşüm felsefesini değil dönüşümün kendisini anlatmış. Tadını çıkarabilen için bir aydınlanma öyküsü bu. Verdiği ipuçlarını soyutlamak ya da somutlamak tamamen okurun kararına bırakılmış. Bilinmeyeni bilinen yapmak gibi bir kaygısı yok.

İnsan zihni bir bilmecedir, pek çok oyun oynar. Kimi zaman çıldırır bireyi, kimi zaman zihni kullanarak zihnin ötesine geçer insanoğlu. Romanda yöneldiğimiz gizemli alanlar bizi insan ruhunun derinliklerine doğru ilerletiyor, ne kadar ilerleyeceğimizin kararı yine bizde! Gezgin'in içine kanayan sözleri, korkuları, başlangıçtan beri okura iç görü kıvılcımları verse de roman boyunca nasıl bir metafora olduğumuzu anlamamız için bu yolculuğu yapmamız gerekiyor. Seni, beni, herkesi anlatan bir metafor bu.

Gezgin, bize bağırıyor, yalnızca fısıldıyor. Edebiyatın büyüülü evrenine gönül verip hazır olanlarla açıyor sadece kendini. ■

www.maviselyener.com

Gezgin / Sevgi Saygı / ON8 / 2015 / 258 s. / 16

KİTAPÇI

M. YENER, A. AKAL, Ç. GÜNDEŞ

Sinema Ailesi / Andrea Valente / Resimleyen: Julia Binfield / Çeviren: Âlâ Sivas Gülçur / Kelime Yayınları / 2014 / 144 s. / 9+

Çook eskilerde bir gün dünyalar güzeli Lucille, kendisiyle tanışmak ve evlenmek isteyen iki delikanlıya şöyle der: "Hanginiz beni sinemaya götürürse onunla evlenirim!". Delikanlılar birbirine bakar. Kızın sözlerinden

hiçbir şey anlamamışlardır. Çünkü henüz sinema diye bir şey icat edilmemiştir. Lucille doğal olarak bu gençlerle evlenmez. Sonradan eşi olan François de onu sinemaya götüremez çünkü hâlâ sinema diye bir şey yoktur ortalıkta. Ama François, ona sinema kadar güzel Paris manzarasını izletir. Işıl ışıl, büyüleyici bu manzara Lucille'in kalbini çalmaya yeter. Evlenirler, dört çocukları olur. Sonrası... Ah sonrası tam bir sinema şöleni... Lucille'in erkek kardeşi bir kafede sakın sakın çayını yudumlarırken müşterilerin üstüne gelen kocaman treni görünce kendini soğukta zor atar. Menüde gördüğü ve çok merak ettiği "Bir Trenin Ciotat Gan'na Girişi"nin (Auguste Lumière ve Louis Lumière, 1895, 45 saniyelik film)'nin bir tatlı ya da içecek olmadığını da o zaman anlar. Bunu evde ailesine anlatınca herkesin çok ilgisini çeker. Özellikle de Georgette'nin, yani Lucille'in kızının. O da hiç görmediği halde hayran olduğu Paris'e gitmek hayaliyle yanıp tutuşmaktadır. Derken, Oscar adında birinden bir telgraf alır: "Sevgili Georgette stop aya yolculuk stop özel efekt garantilidir stop kalkış Pazar sabahı." Derhal yola koyulur Georgette ve Paris'te karanlık bir salonda yer alan kocaman, beyaz bir perdeye yansıyan Ay'a Yolculuk'la (Georges Méliés, 1902, yaklaşık 12 dakika) hayatının deneyimini yaşar. Kitap, bu sevimli, tutkulu ve komik aileyle birlikte bir sinema ziyareti götürüyor okuru. Her bölüm sıradaki filmle ilgili bir kurguya sahip. Öykünün sonunda da o filmin kısa bir özeti yer alıyor. 1895 yılında çekilmiş kırk beş dakikalık filmde 2009 yılında çekilmiş Avatar'a (James Cameron, 2009, 162 dakika) dek sinema tarihinde yer etmiş filmleri merak ediyorsanız, zaten bir sinema tutkunuyunuz ya da sinema hakkında gösterimde olan filmler dışında hiç bir şey bilmiyorsanız bu kitabı severek okuyacaksınız.

Uzayın Sırrı-Bunlar Onlar mı? / İlkey Marangoz / Resimleyen: Rıza Türker / Yeşil Dinozor Yayınları / 2015 / 106 s. / 8+

Jiju ve Osi, teleskopla gökyüzünü izlemeyi seven iki yakın arkadaş... Uzaybilim dersinde duydukları yıldız patlamasını görebilmek için her akşam geç saatlere kadar teleskobun başındalar. Bir gece tuhaf bir cismin varlığını gözlemlerler. Aralarına Sesil